

РЕЦЕНЗИЯ

от проф. д-р Стефан Кирилов Алтъков

на

дисертационен труд на

Юлиан Анатолиев Станкулов,

докторант в Катедра Живопис

Факултет за изящни изкуства на

Националната художествена академия

на тема

**Проблеми на пластичната деформация при транспонирането на
триизмерна реалност върху двуизмерна повърхност**

научен ръководител: проф. Божидар Стоянов Бояджиев

Представеният ми за рецензиране дисертационен труд си поставя амбициозната цел да изследва с научни средства сложния и често пъти необясним творчески процес на художника в теоретичен, психологически, технологически и естетически аспекти.

Дисертационният труд обхваща 210 страници, структурирани в увод, изложение в шест глави, заключение и библиография. Използваната литература включва 157 източника, от които 25 на български език, 89 чуждоезични и 43 електронни източници. Към труда е изготвено приложение с обем от 123 страници, включващо 233 изображения.

Авторефератът отразява вярно съдържанието на изследването.

Докторантът има и необходимите публикации, изискващи се за допускане до защита.

В един дисертационен труд най-важни са сполучливия избор на тема, която да е дисертабилна, правилното структуриране на изследването, както

и използваната методология, чрез която да бъдат постигнати очакваните научни резултати.

Преди да пристъпя към анализ на отделните части трябва да подчертая, че избора на темата предоставя възможност за едно задълбочено изследване на поставения проблем.

Понататък ще се опитам, без да се впускам в лични разсъждения, обективно да анализирам отделните части в дисертацията и да изведа нейните основни достойнства.

В **Увод** ясно е определен обхватът на изследването, а именно „пластичната деформация“, като основен метод в творческия процес.

Посочени са *Обект и предмет* на изследването и това са „причините за формирането на фактори, влияещи за появата на пластичната деформация, още от съществуването на обекта във физическата триизмерна реалност“.

Тук ще включа цитата от Уинстън Чърчил, който авторът сполучливо е използвал: „Ние гледаме съсредоточено предмета пред нас, после поглеждаме палитрата и накрая платното. Така платното получава едно съобщение, изпратено обикновено няколко секунди преди това от обекта в природата. Но пътят това съобщение е минало през една „пощенска станция“, която го е препредала с помощта на код. Превърнато е от светлина в багра. То стига до платното във формата на „кодиран текст“ или „криптограма“. И едва когато бъде отново поставено в правилното му съотношение към всичко останало върху платното, то може да бъде декодирано, смисълът му става ясен, и то бива преведено още веднъж от обикновена боя в светлина. И светлината този път ще бъде не светлината на Природата, а светлината на Изкуството.“

В *Цел и задачи* на дисертацията е формулирана основната цел на изследването „да бъдат открити възможностите и мотивите/причините за отклоненията и трансформациите на формата при процеса на транспониране на изображението от триизмерна реалност в двуизмерна повърхност“.

За осъществяването на тази цел авторът се поставя много задачи, като:

изучаването, анализирането и систематизирането на информация за разбиранията и теориите за светлината;

систематизиране и изясняване на различните видове системи за смесване на цветовете;

преглед на еволюционното развитие на визуалните сетива и структурата на човешкото око, като сетивен орган;

проследяване на теоретичното развитие на сензоперцептивните процеси и на различните направления в психологията, занимаващи се с тях;

преглед на структурата на художественото произведение и изясняване на неговите компоненти, елементи и принципи на организация;

изследване на способите и устройствата за транспониране на изображения и историческото им систематизиране и анализиране от техническа и практическа гледна точка;

исторически преглед на формирането на художествения стил през вековете и разглеждането му като индивидуална, групова, национална или интернационална реалност;

дефиниране и анализиране на термина „пластична деформация“ и факторите за появата му в творческия процес.

Трябва специално да се отбележи, че в уводната част от дисертацията е разгледано *Състояние на изследвания проблем*, предимно чрез научните трудове на двама големи учени, а именно Рудолф Арнхайм с книгата „Изкуство и визуално възприятие. Психология на креативното“ от 1954 г. и Ернст Гомбрих с „Изкуство и илюзия. Изследване на психологията на изображението в изкуството“ от 1960 г., като авторът заявява, че „основното вдъхновение“ за написването на този дисертационен труд идва от „постиженията в творчеството на двамата колоси в историята на изкуството на XX век“.

